

Plus

De Amsterdamse FIXbrigade maakt huizen tochtvrij: ‘Van de keuken waait het zo naar de woonkamer’

De Amsterdamse FIXbrigade, die huizen van minima tocht dicht maakt, krijgt nu ook navolging in andere gemeentes. In de Oosterparkbuurt laten ze zien hoe het moet: ‘Dit gaat heel veel schelen.’

Bart van Zoelen 1 oktober 2022, 03:00

De FIXbrigade maakt huizen van Amsterdamse minima tocht dicht, en leidt statushouders en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op voor technisch werk waar veel behoefte aan is. BEELD EVA PLEVIER

Het keukenraam valt met een klap dicht en dan weet Francis Langedijk van de FIXbrigade al genoeg. De houten sponning van het raam, dat door de bewoner is aangewezen als de grootste bron van tocht, botst op het kozijn. Er zitten wel tochtstrippen, maar de klap verradert dat die niet meer goed sluiten. “Het rubber is aan het slapen,” zegt Langedijk tegen zijn vier leerlingen die vandaag de FIXbrigade compleet maken.

In één dag nemen ze deze huurwoning in de Oosterparkbuurt onder handen. Daar is dan ook al 22 jaar niets gebeurd, zegt bewoner Claudia (58), die niet met haar achternaam in de krant wil. Zo lang woont ze al in deze benedenwoning waar woningcorporatie Eigen Haard al die jaren alleen een keer de buitenboel heeft geleverd. Dat de ramen en deuren niet goed sluiten, merkt ze elke dag. “Van de keuken waait het naar de woonkamer.”

Volgens haar energiebedrijf is ze dit jaar 500 euro per maand kwijt. Tot vorig jaar was dat nog 144 euro. Zonder stoken is het binnen niet uit te houden. Hartje winter heeft ze de thermometer binnen wel eens op 10 graden zien staan. “Ik ben eigenlijk altijd aan het stoken. Ik gebruik in mijn eentje net zoveel gas als een eengezinswoning.”

Schreeuwende behoefte

Vandaar dat ze de FIXbrigade heeft uitgenodigd. Drie leerlingen van Langedijk – statushouders uit Eritrea, Syrië en Iran – voorzien alle ramen en deuren in de slaapkamers en de keuken van nieuwe tochtstrippen, terwijl een ROC-stagiair zich buigt over de voordeur. Ze hangen led-lampen op, stellen de cv-ketel goed af en hangen radiatorfolie op. Voor Amsterdammers met een inkomen lager dan 140 procent van het sociaal minimum is het allemaal gratis.

Zo heeft de FIXbrigade de afgelopen vier jaar vanuit de Dapperbuurt honderden woningen tocht dicht gemaakt namens bewonersorganisatie Jungle Amsterdam. “Ik krijg de kriebels als rubbers niet goed sluiten,” zegt Langedijk, samen met projectleider Janneke Jansen op de Haar de drijvende kracht achter de FIXbrigade. Het maakt hem boos, verdrietig zelfs. “We zien zo veel achterstallig onderhoud.”

Zijn woede gaat richting kookpunt als een opzichter van Eigen Haard even een kijkje komt nemen. Hij noemt de tocht in de woning ‘niet zo schokkend’. “Wat verwacht hij dan?” zegt Langedijk, als de opzichter weer weg is. “Scheuren in de muur? Het gaat ons om tocht. Dat is hem blijkbaar te min. Het interesseert ze niet.” Dankzij de FIXbrigade sluit de deur zo goed dat die bij het sluiten extra aangedrukt moet worden. “Dit gaat heel veel schelen.”

Dat is het hele idee achter de FIXbrigade: tocht maakt een huis zo oncomfortabel dat bewoners de kachel hoger blijven zetten zonder dat ze het warm krijgen. Door kieren te dichten kan daarom veel energie worden bespaard, legt Jansen op de Haar uit. “Zonder tocht hebben ze aan 19 graden opeens genoeg.”

Intussen worden Amsterdammers met een afstand tot de arbeidsmarkt, zoals langdurig werklozen, statushouders en dropouts, opgeleid voor technisch werk waar een schreeuwende behoefte aan is op de Amsterdamse arbeidsmarkt. “Er blijft zoveel talent onbenut.”

Jarenlang vrijwilliger

In de verkiezingscampagne voor de gemeenteraadsverkiezingen werd de FIXbrigade bijna doodgeknuffeld. De ene na de andere partij roemde het initiatief uit Oost als hét recept tegen energiearmoede nadat de gasprijs was geëxplodeerd. Toen *Het Parool* [twee jaar terug](#) al eens meeliep moest het buurtinitiatief zich nog bedruipen met een kleine subsidie van het stadsdeel. Pas na een door ex-wethouder Marieke van Doorninck mede mogelijk gemaakte Europese subsidie begin dit jaar kon Langedijk in dienst worden genomen, nadat hij het werk jarenlang als vrijwilliger had gedaan.

Intussen krijgen Jansen op de Haar en Langedijk uit heel het land enthousiaste reacties. Klimaatminister Rob Jetten kwam een kijkje nemen en veel gemeenten willen het idee adopteren. In de brief waarmee het kabinet op Prinsjesdag het prijsplafond aankondigde, werden de ‘fixbrigades’ genoemd alsof het allang in de Van Dale staat. Het Amsterdamse initiatief is een begrip geworden.

Jungle Amsterdam heeft een startpakket ontwikkeld waarmee andere gemeenten het idee kunnen kopiëren. In Amsterdam bleef het lange tijd stil. De FIXbrigade moet zelfs [vrezen dat het vroegere Muiderpoorttheater verloren gaat als uitvalsbasis](#).

“Overall in Nederland zeggen gemeenten: dit is precies wat we nodig hebben. Eigenlijk sukkel Amsterdam daar een beetje achteraan,” zegt Jansen op de Haar.

Kwetsbaarste huishoudens

De vraag is wel of het idee zich snel laat kopiëren. In de Oosterparkbuurt waren vijf mensen de hele dag in touw, zo arbeidsintensief is het om woningen tocht dicht te maken. En of iedereen het zomaar kan leren? Isoleren blijkt best ingewikkeld. Als de kier zo groot is als het puntje van de schroevendraaier moet er een ander rubberetje in dan wanneer je hele pink erin past, wijst Langedijk. Vooralsnog helpt de FIXbrigade met drie teams hooguit zo’n veertig huishoudens per maand.

Dat zijn dan wel de huishoudens in de lekste woningen die het kwetsbaarst zijn voor een torenhoge energierekening. Net als Jansen op de Haar blijft Langedijk erbij dat er niets anders op zit dan fixers langssturen. Energiecoaches, online tutorials of vouchers zijn voor deze doelgroep geen oplossing.

De tegoedbonnen gaan helemaal op aan led-lampen, of Langedijk vindt de radiatorfolie terug in de keukenla. “Omdat er niemand was om het op te hangen.” Jansen op de Haar: “Mensen met een

smalle beurs hebben niet zo veel aan een energiecoach, want alles wat wordt geadviseerd om te besparen hebben ze vaak zelf al gedaan.”

Honderd fixbrigades

Energiebedrijf Vattenfall, Rabobank, ABN Amro en Shell hebben samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken geld bijeengelegd voor een groeispurt van de FIXbrigade. Met 1.250.000 euro maken ze een uitbreiding mogelijk naar honderd teams in tachtig gemeenten.

Ook daar is het de bedoeling dat statushouders en langdurig werklozen worden getraind, waarna ze het stokje kunnen overnemen als teamleider voor een nieuwe FIXbrigade. Op die manier moeten twintigduizend woningen tocht dicht worden.

Vattenfall, dat het initiatief nam voor de fondsenwerving onder bedrijven, roemt de werkwijze van de FIXbrigade. “Dat er daadwerkelijk iets wordt gedaan in huis om energie te besparen,” zegt Heleen Boer van Vattenfall. “Hoe sneller de FIXbrigade uitbreidt, hoe meer huishoudens we kunnen helpen voordat het echt koud wordt.”

Lees ook

Amsterdamse FIXbrigade gaat huizen in heel Nederland tocht dicht maken

Voorzetraam van folie helpt Amsterdammers met enkelglas: zo doe je dat

De 'infraroodsafari': als Sherlock Holmes speuren naar ontsnappende warmte

De opmars van de weggeefwinkel: geen Black Friday, maar Green Friday

De Dapper en Jungle Amsterdam zitten elkaar in de haren over het Muiderpoorttheater